2043-0327/0

8/9/94

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE PORTANT CLASSEMENT COMME MONUMENT DES FACADES, TOITURES, REZ-DE-CHAUSSEE ET CAGE D'ESCALIER DE L'IMMEUBLE SIS RUE VAN MOER, 12 A BRUXELLES.

BESLUIT VAN DE REGERING VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST HOUDENDE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE GEVELS, DE BEDAKINGEN, HET GELIJKVLOERS EN HET TRAPPENHUIS VAN HET GEBOUW GELEGEN VAN MOERSTRAAT 12 TE BRUSSEL.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

Vu la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, notamment l'article 4;

Gelet op de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, inzonderheid op artikel 4;

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 22, 23 et 41 § 1;

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op de artikelen 22, 23 en 41 § 1;

Vu l'avis du Collège des Bourgmestre et Echevins de la Ville de Bruxelles;

Gelet op het advies van het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Brussel;

Vu l'avis de la section autonome bruxelloise de la Commission Royale des Monuments et des Sites du 30 août 1994;

Gelet op het advies van de Brusselse autonome sectie van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 30 augustus 1994;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances émis le 5 septembre 1994;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën uitgebracht op 5 september 1994;

Sur proposition du Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale ayant les Monuments et les Sites dans ses attributions,

Op voordracht van de Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met Monumenten en Landschappen,

Après en avoir délibéré,

Na beraadslaging,

A R R E T E :

B E S L U I T :

Article 1er:
Le présent arrêté règle une matière visée aux articles 3 et 39 de la Constitution.

Artikel 1:
Door dit besluit wordt een materie geregeld bedoeld bij artikelen 3 en 39 van de Grondwet.

Article 2:
Conformément aux dispositions de l'article 41 § 1, de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier et en raison de leur valeur historique et artistique, précisée dans la notice annexée au présent arrêté, sont classés comme monument, les façades, toitures, rez-de-chaussée et cage d'escalier de l'immeuble sis rue Van Moer 12 à Bruxelles, connu au cadastre de Bruxelles, 8ème division, section H, 6ème feuille, parcelle n° 1068 G.

Artikel 2:
Overeenkomstig de bepalingen van artikel 41 § 1, van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed en omwille van hun historische en artistieke waarde, zoals nader bepaald in de nota bijgevoegd aan het besluit, worden beschermd als monument, de gevels, de bedakingen, het gelijkvloers en het trappenhuis van het gebouw gelegen Van Moerstraat, 12 te Brussel, bekend ten kadaster te Brussel, 8de afdeling, sectie H, 6de blad, perceel nr 1068 G.

Article 3. - La zone de protection relative au monument décrit ci-dessus comprend les voiries, parties de voiries, ainsi que l'ensemble des parcelles reprises dans le périmètre délimité sur le plan joint au présent arrêté.

Artikel 3. - De vrijwaringszone met betrekking tot het hierboven vermelde monument betreft de wegenis, gedeelten van de wegenissen evenals het geheel van de percelen opgenomen in de omtrek, afgebakend op het plan in bijlage van dit besluit.

Bruxelles, le 8/9/94

Brussel, 8/9/94.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale.

De Minister-Voorzitter van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Charles PICQUE.

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau.

De Minister van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid.

Didier GOSUIN.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE PORTANT CLASSEMENT COMME MONUMENT DES FACADES, TOITURES, REZ-DE-CHAUSSEE ET CAGE D'ESCALIER DE L'IMMEUBLE SIS RUE VAN MOER, 12 A BRUXELLES.

DESCRIPTION SOMMAIRE ET JUSTIFICATION DE L'INTERET SELON L'ARTICLE 2, §1er DE L'ORDONNANCE DU 4 MARS 1993

Vu pour être annexé à l'arrêté du
8/9/94

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau.

Didier GOSUIN.

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLUIT VAN DE REGERING VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST HOUDENDE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE GEVELS, DE BEDAKINGEN, HET GELIJKVLOERS EN HET TRAPPENHUIS VAN HET GEBOUW GELEGEN VAN MOERSTRAAT 12 TE BRUSSEL.

BEKNOPTE BESCHRIJVING EN MOTIVERING VAN HET BELANG VOLGENS ARTIKEL 2, 1ste § VAN DE ORDONNANTIE VAN 4 MAART 1993.

Gezien om bij het besluit van 8/9/94 .
gevoegd te worden.

De Minister-Voorzitter van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

De Minister van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid.

PROPOSITION DE CLASSEMENT

Monument : Maison personnelle de l'architecte Jean Baes

Commune : Bruxelles

Adresse : Rue Van Moer, n° 12

Référence cadastrale : Bruxelles, 8ème division, section H, 6ème feuille, parcelle n° 1068 G

DESCRIPTION SOMMAIRE

Conçue en 1888 par l'architecte Jean Baes pour son usage personnel, cette maison bourgeoise affiche un style éclectique teinté de néo-Renaissance flamande. Elle présente trois niveaux sur caves hautes – celle de gauche transformée en garage dans les années 1940 – et trois ou quatre travées sous un toit mansardé. La façade est revêtue d'un parement de pierre de Gobertange contrastant avec de la pierre bleue, disposée en bandes au rez-de-chaussée ou employée pour les éléments décoratifs.
La travée axiale abrite la porte en bois, très travaillée, surmontée d'une fenêtre que borde un entablement sur consoles. Le centre de la façade est occupé par une monumentale logette en fer forgé travaillé en spirales et rosettes, notamment pour les imposantes consoles encadrant l'entrée. Au-dessus se trouve un balcon accessible par deux portes-fenêtres.
Les étages sont accostés de pilastres amortis par une longue console en gaine supportant la corniche. Les baies rectangulaires sont surmontées d'un entablement sur consoles étirées qui comprend un panneau en sgraffite polychrome : au bel étage, les allégories du Jour et de la Nuit et, au 2ème, des Quatre Eléments.

A l'intérieur, les deux pièces avant, situées de part et d'autre du hall d'entrée et surélevées par rapport à celui-ci, en sont séparées par des cloisons en bois dont la partie supérieure vitrée est rythmée par des pilastres décoratifs. Cet intéressant dispositif, destiné à donner plus de lumière, agrandit le rez, crée une étonnante fluidité de l'espace et permet d'apercevoir le très beau plafond du hall décoré de petits caissons à rosette.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt artistique et historique :

Cette maison que l'architecte Jean Baes s'était fait construire dans le quartier de l'Astre, nouvellement crée, suscita immédiatement l'intérêt (publication dans l'Emulation) et fut même imitée par parties. Elle reflète bien la personnalité artistique de Baes. Celui-ci était à la fois décorateur et architecte, domaine où il fut assez peu fécond certes, mais novateur comme au Théâtre Flamand, son oeuvre majeure construite

en 1884-1887.
La logette en fer forgé de sa demeure est emblématique de son oeuvre influencée par la néo-Renaissance flamande et est à rapprocher du travail sur le métal apparent qu'il avait initié au Théâtre Flamand.
Les sgraffites constituent quant à eux un ajout par rapport au projet initial. Ils étaient d'ailleurs aux étages un élément décoratif marquant puisqu'une large guirlande festonnée à chutes courait sous les trous de boulin. Ces sgraffites ont une grande valeur historique dans la mesure où ils comptent parmi les premiers exemples du regain d'intérêt en Belgique pour cette technique, dans laquelle Baes fut également un initiateur. Leur qualité graphique témoigne du talent de dessinateur de Baes.
Pour donner la dernière touche à sa composition, Baes avait prévu des vitraux géométriques aux fenêtres du rez et à la logette, ainsi qu'une porte à carreau central en marbre noir.
Tous ces éléments décoratifs qui confèrent à la façade sa personnalité sont malheureusement aujourd'hui très abîmés.
Enfin, l'ingénieux emploi de cloisons vitrées du rez-de-chaussée peut être considéré comme une application précoce d'un dispositif qui sera utilisé plus tard, notamment par les architectes 1900. On y retrouve ainsi également l'originalité novatrice de Baes, qualité qu'Horta lui-même n'avait pas manqué de souligner.

VOORSTEL TOT BESCHERMING

Monument : **Privé-woning van Jean Baes**

Gemeente : Brussel

Adres : Van Moerstraat, 12

Kadastrale gegevens : Brussel, 8ste afdeling, sectie H, 6de blad, perceel nr 1068 G

BEKNOPTE BESCHRIJVING

Dit burgerhuis, in 1888 door architect Jean Baes voor zijn persoonlijk gebruik ontworpen, heeft een eclectisch stijl die aanleunt bij de Vlaamse neo-renaissance. Het huis bezit drie niveaus op souterrain - de linker kelder werd verbouwd tot garage in de jaren '40 - en drie of vier traveeën onder een mansardedak. De gevel is bekleed met een bedekking van steen van Gobertange die een contrast vormt met de blauwe steen, die in banden werd aangebracht op de gelijkvloerse verdieping of als sierelement werd gebruikt.
In de axiale travee zit de houten, mooi bewerkte deur, waarboven een venster staat afgeboord met een hoofdgestel op consoles.
Het centrum van de gevel is bezet met een monumentale erker van smeedijzer die in spiralen en rozetten bewerkt is, ondermeer voor de indrukwekkende consoles die de ingang omkaderen.
Daarboven bevindt zich een balkon dat toegankelijk is door twee vensterdeuren.
De verdiepingen worden omzoomd door pilasters met een aansluitende console die de daklijst draagt. Boven de rechthoekige baaien bevindt zich een polychroom sgraffito-paneel, dat zelf ingebed zit in een hoofdgestel op uitgestrekte kraagstenen: op de bel-étage de allegorieën van de Dag en de Nacht en op de 2de verdieping, de Vier Elementen.

Binnenin, zijn de twee eerste vertrekken, die aan weerszijden van de inkomhal liggen hoger dan de hal en zijn ervan gescheiden door houten afsluitingen waarvan het bovenste beglaasde gedeelte geritmeerd wordt door sierpilasters. Dit interessante element, om meer licht binnen te laten, vergroot het gelijkvloers en schept een verbazende vloeiende lijn van de ruimte terwijl het ook toelaat het zeer mooie plafond van de hall te zien, versiert met kleine kasementen met rozet.

Belang van het monument volgens het artikel 2, 1°, bepaald in de Ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed.

Artistieke en historische waarde:

Dit huis dat architect Jean Baes voor zich heeft laten bouwen in de nieuw ontworpen Sterrenwijk, kreeg onmiddellijk belangstelling (publikatie in "L'Emulation") en werd zelfs gedeeltelijk nagebootst. Het weerspiegelt duidelijk de artistieke persoonlijkheid van Baes. Deze was zowel decorateur als architect, niet erg vruchtbaar, dat wel, maar vernieuwer zoals blijkt uit de Vlaamse Schouwburg die zijn belangrijkste werk is in 1884-1887. De smeedijzeren erker van zijn woning is emblematisch voor zijn werk dat beïnvloedt werd door de Vlaamse neo-renaissance en kan vergeleken worden met het werk op de zichtbare metalen balken die hij in de Vlaamse Schouwburg had gebruikt. De sgraffiti zijn een toevoeging aan het oorspronkelijk ontwerp. Ze vormden trouwens een opvallend sierelement aangezien een brede slinger met neerhangende festons liep onder de steigergaten. Deze sgraffiti hebben een belangrijke historische waarde aangezien men ze

kan rekenen tot de eerste voorbeelden van een groeiende belangstelling voor deze techniek in België, en waarbij Baes een voorloper was. Hun grafische kwaliteit getuigt van Baes' tekenaarstalent.

Om een laatste toets aan zijn oeuvre te brengen voorzag Baes geometrisch glaswerk voor de vensters van het gelijkvloers en van de erker, evenals een deur met een centraal ruitvormig paneel van zwart marmer.

Alle sierelementen die een grote eigenheid aan de gevel verlenen zijn vandaag jammer genoeg zwaar beschadigd.

Het spitsvondige gebruik van beglaasde scheidingswanden van de gelijkvloerse verdieping kan gezien worden als een voorloper op een element dat later talrijke toepassingen zal vinden ondermeer bij de architecten van 1900. Zo vindt men de vernieuwende originaliteit van Baes terug, een kenmerk dat ook Horta niet naliet te onderlijnen.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE OUVRANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DES FAÇADES, TOITURES, REZ-DE-CHAUSSÉE ET CAGE D'ESCALIER DE L'IMMEUBLE SIS RUE VAN MOER 12 A BRUXELLES.

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLUIT VAN DE REGERING VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST HOUDENDE OPENING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE GEVELS, DE BEDAKINGEN, HET GELIJKVLOERS EN HET TRAPPENHUIS VAN HET GEBOUW GELEGEN VAN MOERSTRAAT 12 TE BRUSSEL.

DELIMITATION DE LA ZONE DE PROTECTION

Vu pour être annexé à l'arrêté du
8/9/94

AFBAKENING VAN DE VRIJWARINGSZONE

Gezien om bij het besluit van
8/9/94 gevoegd te worden.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Minister-Voorzitter van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau.

De Minister van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid.

Didier GOSUIN.

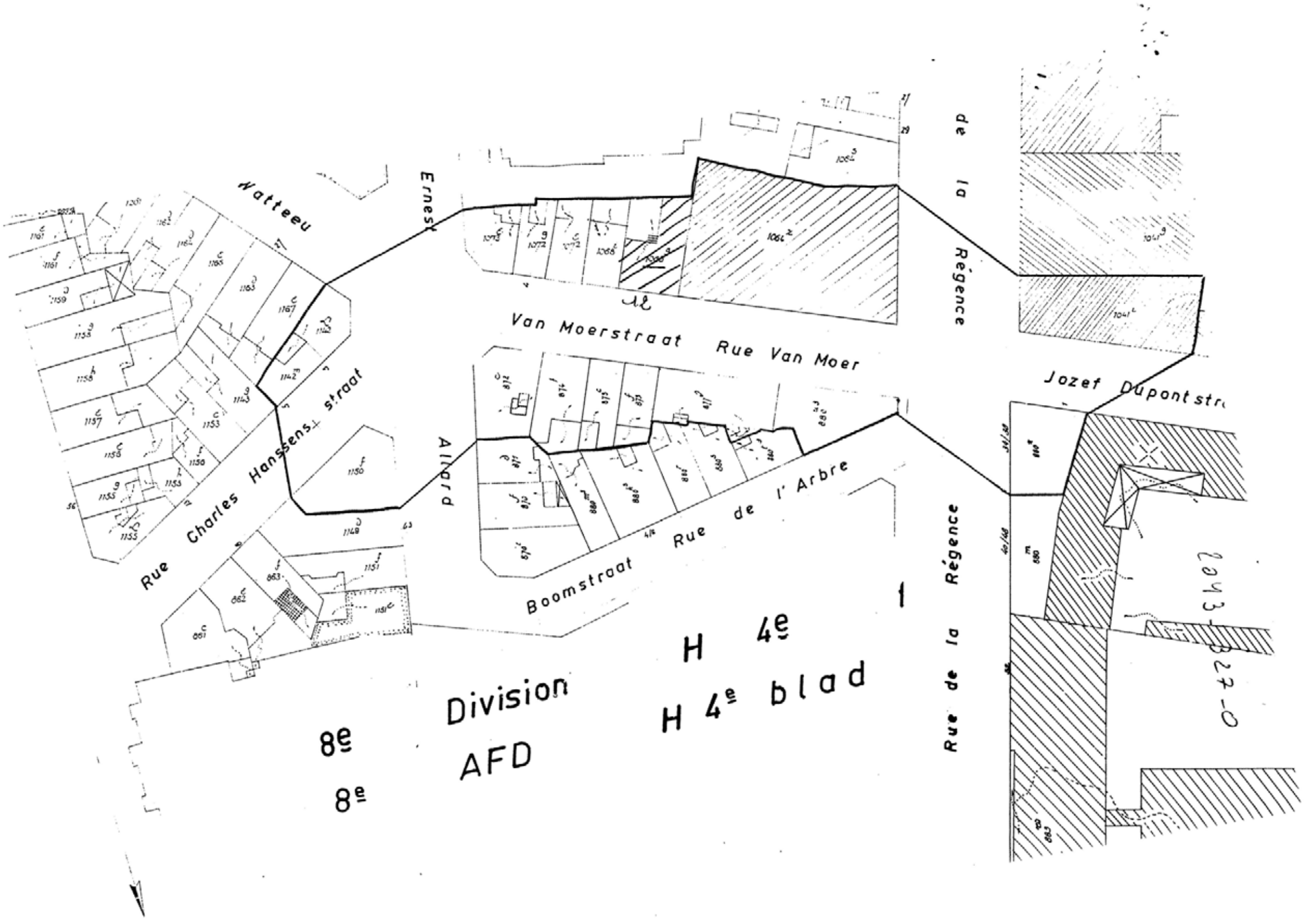
Watteeu
Ernest
Van Moerstraat
Rue Van Moer
de la Régence
Jozef Dupontstr
Rue Charles Hanssens straat
Allard
Boomstraat
Rue de l' Arbre
Rue de la Régence
H 4e
H 4e blad
Division
AFD
8e
8e
2043-327-0